

Міністерство культури та інформаційної політики України
Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНЕ ВИКОНАВСЬКЕ МИСТЕЦТВО»
кафедра вокально-хорового мистецтва (академічний спів)

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

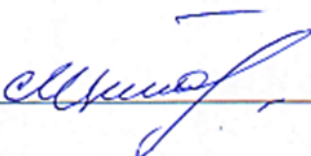
Д н і п р о
2 0 2 4

Розробник:

Тулянцев А. А. кандидат мистецтвознавства, доцент, зав. кафедри вокально-хорового мистецтва

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Сучасне виконавське мистецтво» відповідає стандарту другого рівня вищої освіти (ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-науковій програмі «Музичне мистецтво» 2024 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» 2024 / 2025 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

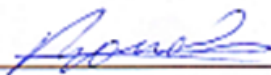
Гарант ОНП

Світлана ЩИТОВА

Робочу програму вибіркової навчальної дисципліни «Сучасне виконавське мистецтво» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням науково-методичної ради КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 6 від «27» червня 2024 року).

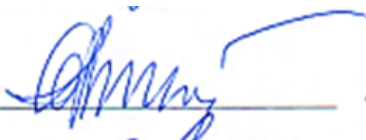
Голова ради

Дмитро ВОЛОВИК

Робочу програму вибіркової навчальної дисципліни «Сучасне виконавське мистецтво» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії та теорії музики КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 4 від «27» червня 2024 року).

Завідувач кафедри

Андрій ТУЛЯНЦЕВ

1. Опис навчальної дисципліни

Кількість кредитів – 4	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Вибіркова
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 2-й
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи – 2	Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	Семестр – 2-й
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи – 1/1,9	Рівень вищої освіти – другий	Практичні заняття – 42 годин
Вид контролю – заліки	Ступінь вищої освіти – «магістр»	Самостійна робота – 78 годин

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета дисципліни «Сучасне виконавське мистецтво» – сформувати готовність магістрів до вирішення актуальних проблем сучасного виконавського мистецтва.

2.2. Завдання:

2.2.1. сформувати в магістрів позитивну мотивацію до визначення й вирішення актуальних проблем сучасного виконавського мистецтва;

2.2.2. надати магістрам сучасні теоретичні знання з виконавського мистецтва ;

2.2.3. створити умови магістрам для набуття практичних умінь з виявлення й вирішення актуальних проблем сучасного виконавського мистецтва;

2.2.4. забезпечити формування в магістрів здатності досліджувати актуальні проблеми сучасного виконавського мистецтва та відображати результати їх вирішення в практичній роботі.

2.3. Компетентності:

Інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.3.1 Загальні:

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

2.3.2. Фахові:

ФК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

2.4. Програмні результати навчання:

ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретико-методологічні засади сучасного виконавського мистецтва. Розглядається загальний стан та творчі досягнення українського музично-виконавського мистецтва останніх років. Аналізуються найважливіші явища концертно-артистичного життя України та Європи, надається мистецтвознавча оцінка мистецьких подій. Розглядаються проблемні питання сучасного музичного виконавства, акцентовано увагу на значенні концертно-виконавської практики магістрів у процесі професійної підготовки майбутнього фахівця музичного мистецтва.

Тема 2. Аспекти сучасного виконавського мистецтва. Розглядається різноманіття видів художньої діяльності, у якій мистецтво музичне виконавство займає особливе місце. Його жива неповторність, імпровізаційність та харизматичність вже кілька століть не залишають байдужими музикантів всього світу. Тим чи іншим чином композитори, музикознавці-теоретики, методисти, педагоги є водночас і певною мірою виконавцями. Фактично будь-яка музична спеціальність передбачає наявність виконавського мистецтва. Саме тому особливе значення в процесі професійної підготовки майбутнього виконавця музики має концертно-виконавська практика, а також розвинена слухацька культура

магістрів, на формування якої суттєво впливає актуальний стан концертно-артистичного життя та рівень музичного виконавства в Україні.

Тема 3. Специфіка сучасного виконавського мистецтва. Останнім часом в українському концертно-виконавському мистецтві спостерігаються унікальні художні явища. Багато композиторських новинок, перформансів та художніх експериментів було запропоновано слухачам, наприклад, під час Міжнародного музичного фестивалю «Київ Музик Фест». Виконавські колективи Національної спілки композиторів України не лише власними силами, але й з допомогою музикантів із Європи та США продемонстрували найактуальніші авангардні досягнення композиторського натхнення.

Тема 4. Класифікація різновидів сучасного виконавського мистецтва. як основи для творчої роботи з музичним твором. Головний критерій життєздатності будь-яких новоутворень у музичній творчості є концертна практика та ступінь присутності публіки у концертному залі, що і надає об'єктивну та неупереджену оцінку багатьом мистецьким новаціям сучасності. Саме тому виникає необхідність збереження високого виконавського рівня осередків, що транслиують класичні традиції музичного мистецтва — оперних театрів, філармоній, симфонічних оркестрів, музичних академій, Будинків органної та камерної музики, та вищих мистецьких навчальних закладів.

Тема 5. Наукові підходи в дослідженні теорії сучасного виконавського мистецтва. У ХХІ столітті мистецтвознавство контактує з широким колом наук. Рівень інтегрованості сучасної культури відкриває потенційно безмежні можливості для взаємодії мистецтвознавства із зовнішніми стосовно нього науковими і соціальними контекстами. Це обумовлює доцільність дослідження феномену виконавської культури як складного динамічного соціокультурного явища, а також спрямування вектора наукового дослідження як у загальнокультурологічний контекст, так і у мистецтвознавчий та філософський із застосуванням відповідної методології.

Тема 6. Музичний твір як об'єкт сучасного виконавського мистецтва. Інформатизація всіх галузей життя та культури у ХХІ столітті призвела до рішучих змін орієнтирів у виконавській культурі. Сьогодні видозмінюється та трансформується усталена комунікативна модель автор-виконавець-аудиторія, сучасні композиторські доробки вимагають від виконавця особливої універсальності, освіченості, осягнення як класичної так і постмодернової традицій. Результатом комунікативних процесів, що відбуваються у сучасній виконавській культурі є глобальний полілог епох, культур, виконавських традицій, їх взаємопроникнення та інтеграція, що є характерною ознакою соціокультурного простору ХХІ століття.

Тема 7. Текст музичного твору. Внесок у розвиток теорії музичного виконавства – дисертаційне дослідження О. Катрич, в центрі уваги якого знаходиться категорія індивідуального стилю музиканта-виконавця. Автор підкреслює, що саме завдяки виконавській діяльності музичне мистецтво "...отримує статус соціально-культурного явища" та обумовлює актуальність свого дослідження відсутністю концепційного дослідження феномена

музично-виконавського стилю. В даній роботі опрацьовано поняттєво-категоріальний апарат музично-виконавського стилетворення, введено поняття "музично-виконавського архетипу", як найбільш загального типу музично-виконавського мислення; подано визначення двох основних музично-виконавських архетипів: "аполлонічного" та "діонісійського". Аполлонічне (аполлонівське) і діонісійське – категорії естетики, запропоновані Ф. Ніцше для означення двох первнів культуротворчості – світлого, інтелектуального, раціонального і темного, пристрасного, екстатично-іраціонального (названі за іменами давньогрецьких богів – Аполлона та Діоніса).

Тема 8. Жанрово-стильові основи сучасного виконавського мистецтва. Серед сучасних українських оперних виконавців є зірки європейського та світового рівня, які виступають не лише на сцені Національної опери, а й у провідних оперних театрах світу. Одна з них — уславлена українська співачка Людмила Монастирська. Її виконавське мистецтво є взірцем вокальної бездоганності та артистичної досконалості. Кожний виступ Л. Монастирської на сцені Національної опери стає художньою подією в театральному житті столиці. Окрім того, спостерігаємо цікавий мистецький феномен: у виставах, де співає Л. Монастирська, суттєво підвищується виконавський рівень інших вокалістів, що беруть в них участь. Присутність на сцені оперної зірки такого масштабу спонукає їх виявляти весь свій потенціал та творчі можливості, демонструвати найкращу вокальну форму, артистичні здібності, які за інших умов іноді нівелюються.

Тема 9. Концепція твору та механізми її розуміння. Мета будь-якого комунікативного процесу – досягнення згоди, порозуміння. В даній програмі поняття «Концепція твору та механізми її розуміння» торкається "порозуміння" виконавця-інтерпретатора з автором музичного твору, тобто виконавець намагається вірно зрозуміти та відтворити крізь призму свого світогляду авторську концепцію, зашифровану у нотних знаках. Виконавець вступає в творчий діалог з автором твору, і, як наслідок, торкається культурних традицій та стильових особливостей епохи, в якій жив і творив автор. Комунікативні процеси відбуваються також між виконавцем та аудиторією – слухачем, який являється реципієнтом, тобто сприймає та інтерпретує крізь власний слуховий та загальнокультурний досвід музичний твір, що виконується (оскільки сприйняття, як і виконання, неможливе без інтерпретації).

Тема 10. Семіотичний аналіз музичного твору. Семіотика розглядає культуру як генератор кодів, культура зацікавлена в існуванні багатьох мов, саме тому ми маємо таку кількість різних мистецтв. Але особливістю кодів культури є не тільки передача змісту, в художній комунікації важливим елементом стає її форма. В кожному випадку вона своя, й навіть може накладати свої обмеження на зміст бо є рівноправним учасником комунікації. У проекції на мистецтво співу, В. Антонюк зазначила, що семіотичний підхід сприяє розумінню явищ національного вокального мистецтва як метакультурного феномену, а семіотичні аспекти зазначеного виду мистецтва є важливими складовими його

соціокультурної місії – поліфункційного діалогу індивідууму та суспільства. Семіотичний підхід є основою для створення художньої інтерпретації вокального твору, оскільки як науковий метод пізнання він забезпечує системність дослідження знаків тексту, його літературної та музичної мови.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділу і теми	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Індив.	Сам.р.
Теоретико-методологічні засади сучасного виконавського мистецтва.	12		4			7
Аспекти сучасного виконавського мистецтва	12		4			7
Специфіка сучасного виконавського мистецтва.	12		4			7
Класифікація різновидів сучасного виконавського мистецтва. як основи для творчої роботи з музичним твором	12		4			7
Наукові підходи в дослідженні теорії сучасного виконавського мистецтва.	12		4			7
Музичний твір як об'єкт сучасного виконавського мистецтва	12		4			8
Текст музичного твору	12		4			8
Жанрово-стильові основи сучасного виконавського мистецтва	12		4			8
Концепція твору та механізми її розуміння	12		4			
Семіотичний аналіз музичного твору.	12		6			11
Всього годин	120		42			78

**5. Теми лабораторних занять
навчальним планом не передбачені**

**6. Теми індивідуальних занять
навчальним планом не передбачені**

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва відповідної теми для самостійної роботи	Всього годин для сам.роб.
1	Аналіз найважливіших явищ концертно-артистичного життя України та Європи,	7
2	Роль композиторів, музикознавців-теоретиків, методистів, педагогів у становленні виконавців	7
3	Композиторські новинки, перформанси та художні експерименти	7

4	Діяльність оперних театрів, філармоній, симфонічних оркестрів, музичних академій, Будинків органної та камерної музики, та вищих мистецьких навчальних закладів.	7
5	Спрямування вектора наукового дослідження як у загальнокультурологічний контекст, так і у мистецтвознавчий та філософський із застосуванням відповідної методології.	7
6	Комунікативні процеси, що відбуваються у сучасній виконавській культурі.	8
7	Визначення двох основних музично-виконавських архетипів: "аполлонічного" та "діонісійського".	8
8	Творчість українських виконавців XXI століття.	8
9	Комунікативні процеси, що відбуваються між виконавцем та аудиторією – слухачем.	8
10	Семіотичний підхід, що сприяє розумінню явищ національного вокального мистецтва як метакультурного феномену.	11
Всього :		78

8. Індивідуальні завдання навчальним планом не передбачені

9. Методи та технології навчання

Вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Сучасне виконавське мистецтво» передбачає поєднання різних методів і технологій викладання. Серед них – активні, вербальні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, аналітичні, репродуктивні, розвивальні, індуктивні та дедуктивні.

10. Форми, методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: перевірку засвоєння матеріалу вибірових тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та практичних завдань (поточний контроль, залік наприкінці 2 семестру (підсумковий контроль)

Кафедрою вокально-хорового мистецтва, на основі навчально-методичних рекомендацій 2021 року, встановлені такі **критерії оцінювання** знань і компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни:

Зараховано):

- 1) високий рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

Не зараховано:

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) невміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

11. Методичне забезпечення

- 12.1 Друковані та електронні матеріали.
- 12.3 Робоча програма з дисципліни.
- 12.4 Силабус дисципліни

12. Рекомендована література

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) [підручник / 2-ге вид. К. : LAT & K, 2012. 192 с.
2. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник/ НМАУ ім. П. І. Чайковського. 3-тє вид. К. : Видавець Бихун В. Ю., 2017. 218 с.
3. Андрейко О.І. Виконавська культура скрипаля: теорія та методика формування : монографія / Оксана Іванівна Андрейко. Львів: Галицька видавнича спілка, 2013. 298с.
4. Александрова О., Шаповалова Л. (2020). Формування мислення сучасного виконавця в системі інтегральних зв'язків теорії музики та інтерпретології. *Modern culture and art history: an experience of Ukraine and EU: Collective monograph*. Riga : Izdevnieciba Baltija Publishing», 1–20.
5. Берегова О. Музично-виконавські школи України: етапи становлення у ХХ столітті. *Наук. вісн. нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського*. Київ, 2008. Вип. 67. С. 131–150.
6. Жайворонок Н.Б. Музичне виконавство як феномен музичної культури: дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.01 Технічна естетика (мистецтвознавство). К., 2006. 168 с.
7. ЗінськамТ.В. Музично-виконавське мистецтво в соціокультурному просторі України кінця ХХ – початку ХХІ століття: дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 26.00.01 Теорія та історія культури (мистецтвознавство). К., 2011. 204 с.
8. Катрич О.Т. Індивідуальний стиль музиканта-виконавця: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. К., 2000. 14с.
9. Кононова М.В. Ідеальне та еталонне в системі категорій музично-виконавського мистецтва: дис. ... канд. мистецтвознавства: спец.: 17.00.03 Музичне мистецтво. К., 2009. 206 с.
10. Корзун, В. (2014). Художня інтерпретація музичних творів як вищий щабель виконавської майстерності. *Педагогічні науки*, 120 С. 74–79.
11. Москаленко В. Лекції з музичної інтерпретації: навчальний посібник. Київ, 2013. 134 с.
12. Самойленко О. Психологія мистецтва: сучасні музикознавчі проєкції : монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 236 с..
13. Тао, Жуй. Методика формування художньо-педагогічної майстерності майбутніх викладачів вокалу: дис. ... д-ра філософії: спец.: 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Одеса, 2022.
14. Чеботаренко О. Музичний текст як культурологічний феномен у контексті музичної освіти. *Музична освіта: філософський, мистецтвознавчий та педагогічний наголоси: монографія*. Кривий Ріг: ФОП, 2018. 127 с.
15. Ярмо М., Каралюс, М. Аналіз музичних творів у версії герменевтики музичного тексту. *Молодь і ринок*, 3–4 (182–183), 2020. С. 145–151
16. Сун Жуйшань Духовно-пісенна генеза арії та її виконавська парадигма: дис. ... доктора філософії: спец. 025 Музичне мистецтво (02 Культура і мистецтво). Одеса, 2023. 182 с.

17. Чжи Чао. Музично-виконавська діяльність Пласідо Домінго як синергічний феномен: дис. ... доктора філософії: спец. 025 Музичне мистецтво (02 Культура і мистецтво). Одеса, 2023.

Інтернет-ресурси

1. Розвиток вокально-національної культури. URL: bukvar.su ›
2. Типи і види вокальних ансамблів. URL: myrefs.org.ua/index.php?View=article.
3. http://ukrnotes.in.ua/Himn_Ukrainy.php
4. <http://ukrnotes.in.ua/poshuk.php>
5. http://ukrnotes.in.ua/lysenko_2.php
6. http://ukrnotes.in.ua/noty/Lysenko/Lysenko_Natalka-Poltavka.php
7. <http://ukrnotes.in.ua/Kyreiko.php>
8. <http://ukrnotes.in.ua/Kos-Anatolskyi.php>
9. <http://ukrnotes.in.ua/kosenko.php>
10. <http://ukrnotes.in.ua/Skoryk.php>
11. <http://ukrnotes.in.ua/stecencko.php>
12. <http://ukrnotes.in.ua/stepovyuy.php>
13. <http://ukrnotes.in.ua/Filts.php>
14. <http://ukrnotes.in.ua/shevcenko.php>
15. <http://composersukraine.org/index.php?id=1371>
16. <http://mk.archives.gov.ua/pubonsite/187-pub120operakaterina.html>
17. <https://web.archive.org/web/20080212085216/http://www.opera.com.ua/>
18. opera/taras_bulba/taras_bulba_info_ua.html
19. Aveclassics.net
20. <https://web.archive.org/web/20120923124530/http://www.opera.com.ua/staff>
21. <http://vecchiosito.bnonline.it/biblvir/verdi/index.html>
22. opera-grishko.com.ua
23. mazon.fr/Quatuor-vocal-Musique-classique-Baroque/s
24. <https://www.liveabout.com/operas-by-giuseppe-verdi-724297>
25. https://dme.mozarteum.at/DME/nma/nmapub_srch.php.

Перелік рекомендованих творів

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

1. Джамаладінова Сусана Алімівна (Джамала) (співачка). Альбом "Qirim".
2. Кушпет Володимир Григорович (автор проєкту, виконавець), Захарець Сергій Олександрович (виконавець). Українські народні козацькі думи (11 творів у традиційному виконанні).
3. Цепколенко Кармелла Семенівна (композиторка). Твори: Кантата "Читаючи історію" для сопраністки (вокал, перкусія), віолончеліста та піаніста (фортепіано, голос) за поезією Оксани Забужко; Кантата "Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?" ("Woher, schwarzer Tross, fliehender Schwarm, kommst du geflogen?") для сопрано, меццо-сопрано, тенора та баритона за поезією Сергія Жадана; Дуель дуєт № 14 для скрипки та контрабасу; Симфонія № 5 (друга редакція) для великого симфонічного оркестру.

4. Шимко Олександр Артурович (композитор). "Вирій" сакральна містерія для мішаного хору, автентичних голосів, сопрано та симфонічного оркестру на стародавні молитовні, біблійні та українські народні тексти.
5. Станкович Є. Ф. Концерт №4 для скрипки та симфонічного оркестру.

ВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА

1. Гром Олена Миколаївна (фотохудожниця). Цикл фоторобіт "Мистецтво жити у критичній зоні".
2. Єрмоленко Андрій Іванович (художник). Серія художніх робіт "Ukrainian resistance // Український опір".
3. Животков Олександр Олегович (художник). Виставковий проєкт "Вівтар".

КІНОМИСТЕЦТВО

1. Мула Володимир Романович (режисер). Документальний фільм "ЮКІ".
2. Сухолиткий-Собчук Дмитро Михайлович (режисер). Повнометражний ігровий фільм "Памфір".

ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО

1. Гаврилюк Ольга Вікторівна (режисерка-постановниця), Кравець Костянтин Миколайович (художник - сценографія, костюми), Гришина Ольга Сергіївна, Парастасєв Кирило Тенгізович (актори - виконавці головних ролей).
2. Вистава "Для домашнього огнища" за мотивами однойменної повісті Івана Франка Національного академічного драматичного театру імені Лесі Українки.
3. Голенко Максим Георгійович (режисер), Заулична Юлія Ярославівна (сценографія). Вистави: "Зерносковище" Рівненського академічного українського музично-драматичного театру; "Зелені коридори" Київського академічного драматичного театру на Подолі; "Саша, винеси сміття" Одеського академічного українського музично-драматичного театру ім. В. Василька за творами Н. Ворожбит.
4. Родін Олександр Леонідович (композитор, автор лібрето), Юджель (Тараненко) Оксана Сергіївна (режисерка-постановниця), Терещук Юлія Володимирівна (виконавиця партії Катерини), Павлюк Дмитро Іванович (виконавець партії Батька). Опера "Катерина" Олександра Родіна за творчою спадщиною Тараса Шевченка Одеського національного академічного театру опери та балету.
5. Уривський Іван Сергійович (режисер-постановник), Овсійчук Тетяна Володимирівна (художниця-постановниця), Богомазов Петро Дмитрович (художник-постановник), Карпенко Сусанна Євгеніївна (композиторка).
6. Вистави "Конотопська відьма" за повістю Григорія Квітки-Основ'яненка; "Калігула" за п'єсою Альбера Камю Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка.

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

1. Гундорова Тамара Іванівна. Книга "Леся Українка. Книги Сивілли".
2. Набитович Ігор Йосипович. Книга "Сага мистецької родини: Александер Фредро, Софія Шептицька, митрополит Андрей Шептицький".

3. Тарнашинська Людмила Броніславівна. Книга "Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління. Історико-літературний та поетикальний аспекти".
4. Яременко Василь Васильович. Книга "Борис Грінченко – національної ідеї смолоскип"